

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

Розглянуто та затверджено на засіданні
кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Протокол № 1 від 30.08. 2021 року
Завідувач кафедри _____ Костенко Р.В.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нормативно-правове забезпечення наукової діяльності

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

П.І.Б. викладача	Стрельбицька Світлана Михайлівна
Науковий ступінь, вчене звання, посада	Кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Контактні дані викладача	E-mail: lawyerkonsult@gmail.com т. моб. 097-644-46-73
Консультації	Вівторок - 16:00-17:00

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 змістових модулів – 1	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки Рівень вищої освіти: Третій (освітньо-науковий)	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
			2-й
		Семестр	
			4-й
		Лекції	
			6
		Практичні, семінарські	
			6
		Самостійна робота	
	108		
Форма підсумкового контролю: залік			

2. Анотація до курсу

Запропонована програма ставить за мету опанування здобувачами знань полягає в отриманні здобувачами освітньо-наукового рівня теоретичних знань щодо нормативно-правової бази наукової діяльності, тенденцій та шляхів розвитку законодавства у сфері науки, а також оволодіння комплексом професійних умінь та навичок необхідних для здійснення практичного застосування законодавчої бази дослідницько-інноваційного напрямку в професійній діяльності.

Предмет дисципліни – системно організований навчально-виховний процес підготовки фахівців вищої кваліфікації за сучасними правовими принципами.

Завдання дисципліни: сформувати цілісну систему знань про особливості правового регулювання наукових досліджень, розкриття методології регулювання, уявлення про різноманіття нормативних і підзаконних правових актів, що регулюють організацію, проведення та захист результатів наукових досліджень, умінь здійснювати науково-правову та організаційну діяльність науковцями усіх галузей знань; оволодіння та подальше вільне оперування професійною термінологією, використовуваною в даній сфері практичної діяльності; характеризувати та систематизувати знання щодо загальних положень особливостей юридичної відповідальності у сфері наукової діяльності; сформувати уміння та навички орієнтуватись у системі законодавства нормативно-правового забезпечення наукової діяльності; систематизувати знання щодо правових основ академічної доброчесності; формувати відповідальне ставлення до наукової діяльності, прагнення поповнювати знання; підвищувати юридичну грамотність здобувачів освітньо-наукового рівня доктор філософії.

Переваги: програма базується на новітніх досягненнях філософії науки та методології, нормативно-правового забезпечення наукової діяльності, академічного

письма англійською мовою, актуальних проблемах сучасної педагогіки й освіти, історії освіти та педагогічної думки, технології науково-педагогічних досліджень, сучасних здобутках національного та зарубіжного інноваційно-педагогічного досвіду та спрямована на набуття компетентностей для організації і реалізації освітнього процесу в умовах сучасної трансформації освіти в процесі подальшого навчання і професійної діяльності.

3. Технологічна карта дисципліни

Тема	Зміст	Методи викладання, навчання	Форми контролю (поточний та підсумковий)	
Змістовий модуль 1. Характеристика нормативно-правового забезпечення організації та здійснення наукової діяльності в Україні.				
1.	<p>Адміністративно-правове забезпечення державної політики у сфері наукової діяльності</p>	<p>Сутність поняття, завдання та види науки і наукової діяльності. Етапи становлення та розвитку наукової діяльності. Наукова діяльність в системі вищої освіти України. Основні засади організації наукової діяльності в Україні. Стан науки та наукової діяльності в Україні (за оцінками вітчизняних та зарубіжних експертів).</p> <p>Адміністративно-правове регулювання наукової та інноваційної діяльності. Виконавчо-розпорядчі органи регулювання наукової та інноваційної сфери. Конституційні повноваження Верховної Ради, Кабінету Міністрів та Президента України. Нормативно-правові повноваження Міністерства освіти і науки України та підпорядкованих йому служб, Національної академії наук. Консультативно-дорадчі повноваження щодо адміністративно-правового регулювання у сфері науки Міжвідомчої ради з координації фундаментальних досліджень, Експертної ради з питань оцінювання тем фундаментальних науково-дослідних робіт при НАН України, громадських наукових організацій. Державна політика у науковій сфері в зарубіжних країнах: можливості імплементації досвіду для</p>	<p>Лекція-обговорення, дискусія за матеріалами лекції та вивчених нормативно-правових актів</p>	<p>Участь у дискусії, складання словника термінів, есе «Чому я вступив(ла) до аспірантури?», вирішення проблемних ситуацій</p>

		України. Актуальні питання напрямків удосконалення сучасної державної політики у сфері наукової діяльності.		
2.	Нормативно-правове регулювання правового статусу суб'єктів наукової діяльності	Аналіз нормативно-правового регулювання наукової діяльності в Україні. Конституційно-правові гарантії наукової діяльності. Закони України про наукову діяльність. Підзаконні акти: постанови Верховної Ради України, постанови Кабінету Міністрів України, Укази Президента України, накази Міністерства освіти і науки України, що регулюють наукову діяльність. Правове регулювання науки та наукових досліджень в Україні.	Проблемна лекція, дискусія за матеріалами лекції та вивчених інтернет джерел, семінар-дебати	Участь у дискусії, семінарі-дебаті, доповідь презентація нормативно-правового регулювання статусу суб'єктів наукової діяльності, вирішення проблемних ситуацій,
3.	Організаційні аспекти формування науково-педагогічних кадрів в Україні	Суб'єкти наукової діяльності: «науковий працівник», «науково-педагогічний працівник», «аспірант», «ад'юнкт», «докторант», «вчений», «наукова установа», «університет», «академія», «інститут», «музей» тощо. Правове регулювання статусу науково-педагогічного працівника: проблеми та перспективи. Наукові ступені та вчені звання. Структура наукових установ і наукових організацій. Наукові колективи та школи як особливі структури в науці. Принципи створення та роботи наукового колективу. Склад і підготовка наукових кадрів. Особистість вченого. Роль особистості вченого в науці. Присудження ступеня доктора філософії. Державна атестація наукових установ. Процедура присвоєння вчених звань.	Проблемна лекція, дискусія за матеріалами лекції та вивчених інтернет джерел, фасилітаційні методи, семінар-дебати, робота в мікрогрупах	Доповідь, участь у дискусії, семінарі-дебаті, вирішення проблемних ситуацій
4.	Інформаційне забезпечення наукових досліджень	Державне нормативно-правове регулювання інформаційного забезпечення наукової діяльності. Національна система науково-технічної інформації. Український інститут науково-технічної і економічної інформації (УкрІНТЕІ).	Лекція із застосуванням техніки зворотного зв'язку, імітаційні, фасилітаційні методи, семінар -	Доповідь, усне опитування, представити бібліографічний список джерел згідно ДСТУ 8302:2015 вказати джерела, що опрацьовано

		Міжнародні бази наукової інформації. Інформаційний супровід наукових досліджень. Наукометричні показники, їх зміст і значення. Техніка роботи з науковою літературою. Оформлення бібліографічного опису літератури та списку використаних джерел в процесі наукового дослідження	конференція, вирішення проблемних ситуацій, робота в мікрогрупах	з теми дослідження, обрати статті в наукових виданнях і захищені дисертації та зробити аналіз експериментальних досліджень за науковою темою
5.	Академічна доброчесність університетської спільноти	Дотримання стандартів і принципів академічної доброчесності як запорука успішного розвитку суспільства. Основні види порушень академічної доброчесності та відповідальність. Дотримання академічної доброчесності здобувачами, педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками закладів вищої освіти. Реалізація програм академічної доброчесності в Україні. Проблема академічного плагіату у вищій освіті. Види плагіату, протидія плагіату. Антиплагіатні програми та їх застосування. Кодекс академічної доброчесності. Етичний кодекс ученого України.	Лекція - «круглий стіл», фасилітаційні методи, семінар-коловквіум	Підготувати власний проєкт кодексу честі (або пропозицій з удосконалення Кодексу честі закладу вищої освіти), презентація та аналіз Кодексу честі ученого, надати власне визначення поняття «академічна доброчесність», вправи на рефлексію

За кожною темою від здобувачів освіти вимагається:

- ведення тематичного словника, самостійно опрацьованих тем згідно з правилами цитування.

4. Політика курсу

Під час лекційних занять від аспірантів вимагається уважно слухати, конспектувати основні положення теми, брати активну участь у освітньому процесі: в проблемних лекціях діалогової природи та практичних заняттях, які проводяться переважно з використанням активних та інтерактивних методів і мають творчий характер. Відповідно поточний контроль спрямований на оцінювання участі аспірантів у обговоренні проблемних ситуацій та виконання завдань, глибину і змістову наповнюваність суджень, здатність до осмислення, узагальнення та здобуття нового знання обраного фаху.

До кожного **практичного заняття** здобувачі повинні сумлінно готуватися: вивчати навчальний матеріал за темою відповідно до навчально-тематичного плану дисципліни, виконувати практичні завдання, готувати виступи та презентації, написання фахової наукової статті. Під час проведення практичного заняття здобувачі повинні брати активну участь в обговоренні теми, обговорювати проблемні ситуації, запропоновані викладачем на лекціях, у режимі діалогу/полілогу; активно включаються і за потреби

ініціюють спільну роботу під час практичних занять; виконують всі навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої навчальної програми. Спілкування учасників освітнього процесу відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємодопомоги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного наукового знання.

Самостійна робота здобувачів передбачає самостійне вивчення тем і питань дисципліни, визначених викладачем, ведення тематичного словника, підготовку навчальних та аналітичних матеріалів, виконання практичних завдань для роботи на практичних заняттях.

Політика щодо академічної доброчесності. Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на принципах професійної етики та засадах академічної доброчесності. Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Щодо академічної доброчесності аспірантів йдеться про самостійне виконання освітніх завдань; обов'язкове посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей від інших осіб; надання достовірної інформації про результати власної наукової діяльності. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%, оформленням посилань і цитувань з дотриманням вимог академічної доброчесності. Списування під час виконання освітніх завдань заборонені, в тому числі, із використанням мобільних девайсів. За порушення академічної доброчесності аспіранти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, як повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми тощо.

Політика щодо дедлайнів та перескладань. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання академічних заборгованостей відбувається за наявності поважних причин.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

5.1 Критерії оцінювання за всіма видами робіт

Оцінка за національною шкалою	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Здобувач вищої освіти	
Відмінно	90-100	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; рецензує відповіді інших здобувачів, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі

Добре	75-89	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає несуттєві неточності	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	60-74	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно; безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0-34	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

5.2. Критерії оцінювання для поточного контролю (за різними видами роботи)

Вид роботи	Бали	Критерії
Усні відповіді, участь у практичному занятті	8	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; аналізує педагогічну практику. Активно бере участь у занятті, висловлює обґрунтовані міркування, рецензує відповіді інших здобувачів, наводить доцільні приклади. Впевнено з творчим підходом виконує завдання.
	4-7	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає несуттєві неточності.

		Активність виявляє епізодично, відповіді надає правильні, але стандартні, не завжди впевнений у висловлених положеннях. Має певні труднощі щодо обґрунтування власної думки. Завдання виконує шаблонно, іноді потребує допомоги викладача.
	3-1	Здобувач частково володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, припускається помилок при відтворенні основних понять навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків. Переважно спостерігає за заняттям, не може самостійно виконати завдання.
	0	Відсутній на занятті
Самостійна робота (письмові роботи)	12	Завдання виконані з використанням кількох релевантних джерел. Відповіді повні, ґрунтовні, демонструють власну точку зору. Наведені приклади повністю відповідають завданню. Повністю дотримані вимоги щодо письмового/електронного оформлення робіт, з дотриманням правил цитування та покликання.
	5-11	Завдання виконані з використанням 1-2 джерел. Відповіді досить повні, частково демонструють власну точку зору. Наведені приклади формально відповідають завданню. Дотримані вимоги щодо письмового/електронного оформлення робіт, з дотриманням правил цитування та покликання, але є несуттєві неточності.
	4-1	Завдання виконані з використанням 1 джерела. Відповіді неповні, не демонструють власну точку зору. Наведені приклади не зовсім відповідають завданню. Порушені вимоги щодо письмового/електронного оформлення робіт, правила цитування та покликання, є суттєві помилки.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням норм академічної доброчесності.
Презентація роботи під час практичного заняття	6	Виконана робота презентується усно з використанням мультимедійної презентації. Усний виступ відповідає всім вимогам щодо педагогічного виступу перед аудиторією (правильне, яскраве мовлення; уміння взаємодіяти з аудиторією тощо). Презентація логічна, змістовна, цікава. Здобувач демонструє уміння самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для інтерактивного виступу.
	5-3	Виконана робота презентується усно з використанням мультимедійної презентації. Усний виступ в основному відповідає вимогам щодо педагогічного виступу перед аудиторією. Презентація змістовна, але не відповідає завданню інтерактивності, дублює текст виступу. Здобувач не демонструє уміння самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених перед ним завдань, недостатньо використовує нові інформаційні технології для інтерактивного виступу.
	2-1	Виконана робота представлена без мультимедійної презентації. Завдання виконано з суттєвими помилками. Порушені вимоги щодо педагогічного мовлення та взаємодії з аудиторією.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням норм академічної доброчесності.

6. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний та/або періодичний контроль						Загальна підсумкова оцінка	
Змістовий модуль 1						100	
T1	T2		T3	T4			T5
ср	ср	п	ср	ср	п		ср
20	10	10	20	10	10		20

*Умовні позначення: ср – самостійна робота, п – практичне заняття

7. Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Адміністративно-правове забезпечення управління у сфері науки : підручник : за заг. ред. проф. Т. О. Коломоець Київ : Істина, 2018. 145 с.

2. Білоусова Н. О., Гаврушкевич Н. В., Данильченко М. А. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с.

3. Інтелектуальна власність. Конспект лекцій з дисципліни «Інтелектуальна власність» розкриває основи права інтелектуальної власності, способи набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності їх розпорядження та захисту. Харків : НТУ «ХП», 2021. 93 с.

4. Зеров К. О. Особливості захисту авторських прав на твори, розміщені в мережі інтернет : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2018. 220 с.

5. Мельник О. О. Інтелектуальна власність. Конспект лекцій. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2020. 215 с.

Додаткова:

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.

2. Башкір О. Реалізація принципів академічної доброчесності в закладах вищої освіти України. *Освітологічний дискурс*. 2021. № 2. С. 77–90.

3. Дивнич Г. Забезпечення академічної доброчесності здобувачів вищої освіти в навчальному процесі в умовах дистанційного навчання. *Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка*. 2021. Вип. 14-15. С. 175–178.

4. Козієвська О. І. Законодавче і нормативно-правове забезпечення вищої та післядипломної освіти в Україні. URL: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article.jsessionid=57C14AF8C76302423E218373C9E590E8?art_id=53708&cat_id=44731 (дата звернення: 16.12.2021).

5. Кузьменко А. О. Історія становлення академічної доброчесності у закладах вищої освіти України. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2021. № 3. С. 167–172.

6. Логвиненко М., Диковець А. Правові проблеми захисту авторських прав від піратства в мережі інтернет. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2020. № 2 (112). С. 5–11.

7. Маслікова І. І. Шляхи розвитку культури якості освіти та академічної доброчесності в сучасному університеті. *Українські культурологічні студії*. 2021. № 2. С. 63–67.

8. Маслікова І. Цілі та цінності сучасного університету: виклики академічної доброчесності в умовах онлайн навчання. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2021. Вип. 1. С. 24–41.

9. Мірчук І. Л. Академічна доброчесність у теорії й на практиці з позицій викладача та студента. *Габітус*. 2021. Вип. 26. С. 32–38.

Нормативно-правові акти

Закони України:

1. Конституція України : Основний Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 05.10.2021).

2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page> (дата звернення: 12.10.2021).

3. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 21.10.2021).

4. Про наукову і науково-технічну експертизу : Закон України від 10.02.1995 № 51/95-ВР (в ред. від 05.12.2012) зі змін. і допов. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 21.10.2021).

5. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України від 11.07.2001 № 2623-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.11.2021).

Постанови Кабінету Міністрів України:

1. Питання навчання студентів та аспірантів, стажування наукових і науково-педагогічних працівників : постанова КМ України від 13.04.2011 № 411 зі змін. і допов. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 21.10.2021).

2. Про затвердження Положення про атестацію наукових працівників : постанова КМ України від 13.08.1999 № 1475 зі змін. і допов. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1475-99-%D0%BF#Text> (дата звернення: 21.10.2021).

3. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) : постанова КМ України від 23 березня 2016 р. № 261 зі змін. і допов. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

4. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) : постанова КМ України від 23.03.2016 № 261. зі змін. і допов. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

5. Про затвердження Порядку скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації : постанова КМ України від 26 серпня 2021 р. № 897 зі змін. і допов. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/897-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.06.2021).

Накази та Листи Міністерства освіти і науки України:

1. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ МОН України від 12.01.2017 № 40. зі змін. і допов. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text> (дата звернення: 15.06.2021).

2. Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам : наказ МОН України від 14.01.2016 №13. зі змін. і допов. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16#Text> (дата звернення: 06.05.2021).

3. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук : наказ МОН України від 23.09.2019 № 1220 зі змін. і допов. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1086-19#Text> (дата звернення: 15.06.2021).

4. Про атестаційні справи здобувачів вчених звань : лист МОН України від 24.12.2015 № 1/9-621 зі змін. і допов. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-621729-15#Text> (дата звернення: 11.02.2021).

5. Етичний кодекс ученого України : НАН України від 15.04.2009 № 2 зі змін. і допов. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text> (дата звернення: 15.06.2021).

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada>

2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>

4. Офіційний сайт Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbiv.gov.ua>

5. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень при Президенті України. URL: <http://www.nisd.gov.ua>